

Bijlage 2. Toelichting Reglement van Orde voor de gemeenteraad Leiden

Hoofdstuk 1: Algemene Bepalingen

Artikel 1 en artikel 2.

In artikel 1 worden een aantal begrippen uit dit reglement van orde gedefinieerd. Deze spreken grotendeels voor zich. Voor wat betreft het begrip 'voorzitter' zij nog vermeld dat de burgemeester voorzitter is van de raad. Artikel 9 van de Gemeentewet schrijft dit dwingend voor.

In artikel 77, eerste lid, van de Gemeentewet is bepaald dat het langstzittende raadslid het raadsvoorzitterschap waarneemt bij verhindering of ontstentenis van de burgemeester. Als twee raadsleden even lang zitting hebben, is de oudste in jaren degene die het raadsvoorzitterschap waarneemt. Daarnaast heeft de raad altijd de mogelijkheid zelf te kiezen voor een andere waarnemer. In Leiden is ervoor gekozen de voorzitters van de raadscommissies als eerste, tweede, derde en vierde plaatsvervangend voorzitter te benoemen.

De burgemeester heeft het recht op grond van artikel 21 van de wet in de vergadering aan de beraadslaging deel te nemen. Als voorzitter zorgt hij onder andere voor de handhaving van de orde in de vergadering.

Wanneer in de regeling expliciet 'burgemeester' wordt genoemd, wordt bedoeld op het ambt van burgemeester als portefeuillehouder voor zover het betreft de uitoefening van burgemeestersbevoegdheden .

Het presidium bestaat uit de voorzitters van de 'reguliere' raadscommissies. Dit zijn de raadscommissies die op basis van artikel 2 van de Verordening op de raadscommissies Leiden worden ingesteld. Voorzitters van andere commissies waarin raadsleden zitting hebben (zoals de voorzitter van de Commissie voor de Rekeningen zijn geen Presidiumleden maar worden (op basis van artikel 7) wel om advies gevraagd.

Voorzitters van subcommissie die zijn ingesteld op basis van artikel 3 Verordening Raadscommissies Leiden zijn ook geen lid van het Presidium. Deze subcommissies adviseren de betreffende raadscommissie (waarvan de voorzitter wel deel uitmaakt van het Presidium).

Artikel 3. De griffier

De raad is verplicht een griffier aan te wijzen (artikel 100 en 107 Gemeentewet). De griffier is in eerste instantie verantwoordelijk voor de bijstand aan de raad. Hij is in principe in elke vergadering van de raad aanwezig. De Gemeentewet eist dat de raad de vervanging van de griffier regelt (artikel 107d, eerste lid). In het tweede lid is daarover een bepaling opgenomen. In verband met artikel 22 Gemeentewet (verschoningsrecht) is in het derde lid een bepaling opgenomen met betrekking tot het deelnemen van de griffier aan de beraadslaging.

Artikel 4A en 4B. Onderzoek geloofsbriefen; beëdiging;

Met de geloofsbrief geeft de voorzitter van het centraal stembureau aan de benoemde kennis van zijn benoeming (artikel V1 Kieswet). Voor dit benoemingsbesluit is bij ministeriële regeling een model vastgesteld. De benoemde geeft schriftelijk aan of hij de benoeming aanneemt (artikel V2 Kieswet). Tegelijk met de mededeling dat hij zijn benoeming aanneemt worden aan de raad stukken overlegd waaruit blijkt dat de benoemde voldoet aan de eisen om als lid van de raad toegelaten te worden. Dit omvat de volgende stukken: een ondertekende verklaring met de openbare betrekkingen die hij bekleedt, een uittreksel uit de basisregistratie personen met zijn woonplaats, geboorteplaats en - datum en (indien niet-Nederlander) stukken waaruit blijkt dat hij voldoet aan de vereisten van artikel 10, tweede lid, van de wet (artikel V 3 van de Kieswet).

Het onderzoek van de geloofsbriefen moet in een openbare vergadering gebeuren. Bij het onderzoek zal ook de gedragscode (artikel 15, derde lid Gemeentewet) betrokken worden. In deze code zijn onder meer bepalingen opgenomen over al dan niet toegestane nevenfuncties. De commissie die de geloofsbriefen onderzoekt brengt verslag uit tijdens de raadsvergadering.

Het onderzoek van het proces verbaal (onderzoek naar het verloop van de verkiezing of de vaststelling van de uitslag) gebeurt alleen in de laatste samenkomst van de raad in oude samenstelling na de gemeenteraadsverkiezingen. Het onderzoek van de geloofsbrief strekt zich niet uit tot de geldigheid van de kandidatenlijsten en van de lijstverbindingen.

De commissie bestaat uit de voorzitters van de twee grootste coalitiefracties en uit de twee grootste oppositiefracties. Dit om het mogelijk te maken dat een commissielid zich onthoudt van het geloofsbrievenonderzoek naar leden van de fractie waartoe het lid zelf behoort. Een commissielid dient zich namelijk te onthouden van het onderzoek geloofsbrieven van leden uit een fractie waar het commissielid deel van uitmaakt. Hiermee wordt iedere schijn van belangenverstrengeling voorkomen. De commissieleden worden benoemd door en uit de raad in de eerste vergadering na de vergadering van elke zittingsperiode waarin de leden worden geïnstalleerd. De benoeming geschiedt voor de duur van de zittingsperiode van de raad en gaat in op het tijdstip waarop deze wordt aanvaard.

Als voorzitter van de commissie treedt op de voorzitter van de grootste fractie. Indien deze daar van afziet, beslist de commissie wie als voorzitter zal optreden.

Ingevolge artikel V4 van de Kieswet beslist de raad over de toelating van zijn leden. Daarbij is er een verschil in de procedure bij de samenstelling van een nieuwe raad of bij de vervulling van een tussentijdse vacature. Na de raadsverkiezingen beslist de raad in oude samenstelling in zijn laatste vergadering over de toelating van de nieuw gekozen leden. Met ingang van 00:00 uur de volgende dag treedt de nieuwe raad aan (artikel 18 van de Gemeentewet en artikel C 4, tweede lid, van de Kieswet).

Na een raadsverkiezing kunnen de raadsleden op de eerste vergadering van de raad in nieuwe samenstelling de eed of verklaring en belofte afleggen. De voorzitter zal hen hiervoor oproepen. Bij tussentijdse vacaturevervulling kan de eed of verklaring en belofte aansluitend aan de beslissing van de raad over de toelating van het betrokken raadslid plaatsvinden. De tekst van de eed of verklaring en belofte die een raadslid bij het aanvaarden van het raadslidmaatschap moet afleggen, is in artikel 14 van de Gemeentewet vastgelegd.

Na de gemeenteraadsverkiezingen heeft de commissie voor het geloofsbrievenonderzoek een extra taak, zij adviseert de raad ook over het verloop van de verkiezingen (of dit op wettige wijze is gebeurd) en het vaststellen van de uitslag (is deze juist vastgesteld). Zij doet dit op basis van het proces-verbaal van het centraal stembureau. De raad dient op basis van dit advies een besluit te nemen over het verloop van de verkiezingen en de vaststelling van de uitslag.

Deze artikelen geven invulling aan een leemte in de Gemeentewet. Uit de Kieswet vloeit het geloofsbrievenonderzoek van raadsleden voort. Aangezien de wethouder geen gekozen volksvertegenwoordiger is, is hierover niets in de Kieswet geregeld. De Gemeentewet geeft wel aan welke formele eisen gesteld worden aan een wethouder maar niet op welk moment deze getoetst worden. Daarom wordt in het reglement van orde bepaald dat deze commissie ook geloofsbrievenonderzoek uitvoert voor het benoemen van wethouders. De formele eisen voor het wethouderschap zijn grotendeels vergelijkbaar met de vereisten voor het raadlidmaatschap (artikelen 36a, 36b, 41b en 41c van de wet). Bij de benoeming van een wethouder zal er een integriteitstoets plaatsvinden. De gedragscode wethouders speelt hierbij een rol. Daarnaast kan een verklaring omtrent het gedrag (hierna: VOG) worden gevraagd. De VOG kent een screeningsprofiel voor politieke ambtsdragers. Bij dit profiel staat de integriteit van de aspirant bestuurder centraal. Het is mogelijk om deze VOG via een spoedprocedure uit te laten voeren. Na het onderzoek brengt de commissie advies uit aan de raad over de benoeming tot wethouder.

De kandidaat-wethouders kunnen in opdracht van de burgemeester voor aanvang van iedere ambtstermijn aan een integriteitstoets worden onderworpen. De burgemeester brengt over de uitkomsten daarvan verslag uit aan de raad. De analyse is niet openbaar.

Deze artikelen zijn ook van toepassing als er geen wethouder van buiten maar uit de raad wordt benoemd. De incompatibiliteiten en nevenfuncties dienen dan immers opnieuw beoordeeld te worden. Een raadslid dat benoemd wordt tot wethouder mag raadslid blijven totdat de geloofsbrieven van zijn opvolger zijn goedgekeurd (artikel 36b, tweede lid, van de wet).

Artikel 5. Fracties

De Kieswet en de wet kennen het begrip fractie niet. In artikel 33, tweede lid, van de wet wordt wel uitgegaan van het bestaan van in de raad vertegenwoordigde groeperingen (recht op fractieondersteuning). Bij de aanvang van de eerste zitting van de nieuwe raad na de verkiezingen, worden de leden die op dezelfde lijst hebben gestaan, als één fractie beschouwd. Is onder een lijstnummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie (zie de definitie van 'fractie' in artikel 1 Rvo). De fractie gebruikt in de vergadering van de raad de aanduiding die zij boven de kandidatenlijst had staan. Op deze wijze is de relatie tussen de fractie in de raad en de fractie op de kandidatenlijst voor de burger duidelijk. Het kan echter voorkomen dat een fractie geen aanduiding boven de kandidatenlijst heeft staan. In een dergelijk geval deelt de fractie in de eerste vergadering de aanduiding mee.

In de loop van een zittingsperiode kan het voorkomen dat leden de raad verlaten. Als dit het geval is, deelt de fractie dit aan de voorzitter mede. Het is ook mogelijk dat een raadslid zijn lidmaatschap niet opzegt maar uit een fractie stapt. Hij kan als zelfstandige fractie verdergaan of zich aansluiten bij een bestaande fractie. Ook andere wijzigingen zijn mogelijk, bijvoorbeeld een fusie van twee fracties. Een andere (tijdelijke) wisseling in een fractie kan het gevolg zijn van ziekte of zwangerschap van een raadslid. Voor deze gevallen is in de Kieswet een vervangingsregeling opgenomen.

Uitgangspunt van ons kiesstelsel is dat volksvertegenwoordigers op persoonlijke titel worden verkozen en benoemd (dit laatste door de voorzitter van het stembureau). Dit uitgangspunt is gebaseerd op artikel 27 van de Gemeentewet en artikel 129 van de Grondwet, waarin is bepaald dat elk bindend mandaat van een lid van de raad nietig is. De volksvertegenwoordiger handelt naar eigen overtuiging en is bij stemmingen niet gebonden aan een lastgeving. Geen andere persoon of instantie kan hem rechtens bindende instructies opleggen met betrekking tot zijn stemgedrag. Het is de individuele volksvertegenwoordiger die een mandaat van de kiezer heeft gekregen. De volksvertegenwoordiger heeft daardoor ook de mogelijkheid om tussentijds van fractie te veranderen of zelfstandig verder te gaan.

Ook de Kieswet gaat niet uit van politieke partijen. Een zetel 'hoort' dan ook niet bij een partij, maar is verbonden aan de volksvertegenwoordiger die daardoor ook de mogelijkheid heeft om tussentijds van fractie te veranderen of zelfstandig verder te gaan. Ook kan een fractie besluiten om haar naam te veranderen. Dit staat de fractie vrij om te doen. De naam van de fractie wordt wel getoetst aan de afwijzingsgronden uit artikel G 3, vierde lid, van de Kieswet. Dit is een logische voorwaarde; als een politieke groepering zich voor het eerst wil laten registreren gebeurt dit ook. Op grond van artikel G 3, vierde lid, van de Kieswet wordt de naam van de nieuwe fractie onder meer geweigerd als deze in strijd is met de openbare orde of als deze overeenkomt met of erg lijkt op de naam van een politieke groepering die al geregistreerd is voor de Tweede Kamer- of Statenverkiezingen, én daardoor verwarring te duchten is.

Op grond van deze bepalingen heeft de raad geen zeggenschap over wijzigingen in de samenstelling, fusies en splitsingen van fracties en de naamvoering. De raad kan hier dus geen besluit over nemen. Een mededeling aan de voorzitter van de raad is voldoende. De raad is gehouden met ingang van de

eerstvolgende vergadering nadat hiervan mededeling is gedaan rekening te houden met de nieuwe situatie.

Dit betekent ook dat:

- kandidaten die van een kandidatenlijst deel uitmaken en binnen die lijst/partij een onderlinge schriftelijke (en soms notariële) afspraak maken, bijvoorbeeld dat men onder bepaalde voorwaarden zal afzien van aanvaarding van het raadslidmaatschap, zich dienen te realiseren dat dergelijke afspraken nietig zijn vanwege strijd met de wet en de Kieswet;
- personen die tussentijds van partij veranderen hun raadslidmaatschap niet verliezen;
- als men uit een partij stapt en als eigen partij verder gaat, de verlatende partij geen middelen heeft om het raadslid uit de raad te weren.

Fractieafplitsing en het ontstaan van een nieuwe fractie kan diverse praktische gevolgen hebben. Te denken valt aan: fractievergoedingen en -faciliteiten, fractievoorzitterschap dan wel vertegenwoordiging in het presidium, zo nodig andere zitplaatsen in de raadszaal, bezetting in raadscommissies en eventueel de bezetting in raadscommissies door duoleden.

Als moet worden voorzien in de vacature van een raadslid dat zich heeft afgesplitst, wordt teruggesproken op de lijst waarop betrokkene oorspronkelijk was gekozen (artikel P19 Kieswet).

Artikel 6. Fractievoorzittersoverleg

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 7. Het presidium

Het presidium heeft voornamelijk een algemeen adviserende rol (aanbevelingen aan de raad inzake de organisatie en het functioneren van de raad). Het presidium vervult voor wat betreft de inhoudelijke aspecten van het raadswerk een ondergeschikte rol omdat anders het gevaar bestaat dat er binnen de raad een nieuw bestuursorgaan wordt gecreëerd, wat in strijd is met de Grondwet, die het primaat immers expliciet bij de raad legt (artikel 125 lid 1 Grondwet).

Uit praktisch oogpunt is er echter voor gekozen de regie van enkele intern/organisatorische kwesties bij het presidium neer te leggen. In het presidium van de raad en de commissies hebben de vier commissievoorzitters zitting, de voorzitter van de raad. Het Presidium wordt ondersteund door de griffier.

De voorzitter van de Commissie voor de Rekeningen en de voorzitter van een raadscommissie bestaande uit raadsleden die is ingesteld op grond van een andere verordening dan de Verordening op de raadscommissies Leiden maken geen deel uit van het Presidium maar worden wel voor advies gevraagd in aangelegenheden die de betreffende commissie aangaan. Op die manier wordt de inhoudelijke inbreng verzekerd en de samenhang geborgd.

Het presidium stelt onder meer de agenda's op voor de raad en de commissies. Het presidium bereidt de raads- en commissievergaderingen voor. Hij bespreekt alle vergaderingen van raad en commissies voor, beoordeelt de kwaliteit van stukken, bepaalt of stukken 'rijp' zijn voor behandeling, stelt het vergaderschema vast, houdt overzicht over aanlevering en agendering van stukken en de wijze van behandeling van stukken in commissies en raad. Hij bewaakt de lange termijnagenda's van de commissies en de raad en draagt zorg voor de planning van de activiteiten voor raad en commissies.

Hoofdstuk 2: Orde van de vergaderingen

Artikel 8. Vergaderfrequentie en aanvangstijd

Ingevolge artikel 17 van de Gemeentewet vergadert de raad zo vaak hij daartoe heeft besloten en voorts indien de burgemeester het nodig oordeelt of indien ten minste acht leden van de raad schriftelijk met opgave van redenen daarom vraagt.

In het vierde lid wordt bepaald dat de raadsvergaderingen waarin de Kadernota, Jaarrekening of Begroting worden besproken, overdag plaatsvinden. De vergaderingen over de Kadernota, Jaarrekening en Begroting vangen aan om 16.00 uur en eindigen uiterlijk 23.00 uur. Dit betekent dat de behandeling in principe wordt teruggebracht tot 1 vergaderdag.

Artikel 9. Oproep

Dit artikel is gebaseerd op artikel 19 Gemeentewet. Het presidium bepaalt hoe de voorlopige agenda er uit ziet. Het eerste lid bepaalt dat de voorzitter ten minste tien dagen vóór een vergadering de leden digitale uitnodiging/oproep stuurt, waarin de vergadering wordt aangekondigd. Daarmee wordt ook bedoeld: het digitaal beschikbaar stellen van deze stukken via de website (via 'politiek portaal').

De oproep vermeldt de dag, tijdstip en plaats van de vergadering. Het tweede lid stelt verplicht dat de voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken, met uitzondering van de in artikel 25, eerste en tweede lid, van de Gemeentewet bedoelde stukken, tegelijkertijd met de oproep digitaal aan de leden worden verzonden. In het eerste lid gaat het om een voorlopige agenda. In de dagelijkse praktijk van de gemeente zal het niet altijd mogelijk zijn om ruim voor de vergadering een agenda op te stellen, die ook zicht heeft op de actualiteiten. In een dergelijke situatie kan de aangepaste agenda en de bijbehorende stukken op de website worden aangepast en toegevoegd. Daarvan wordt mededeling gedaan aan de leden (derde lid) .

De in artikel 25, eerste en tweede lid, bedoelde stukken zijn stukken ten aanzien waarvan geheimhouding is opgelegd. Hier wordt melding van gemaakt op de stukken.

Geïnteresseerden moeten de mogelijkheid hebben om stukken in te zien. De niet geheime stukken kunnen door belangstellenden digitaal worden ingezien, zo nodig met hulp van een griffiemedewerker. Als een belangstellende dat wenst, kunnen bepaalde stukken worden uitgeprint zodat de papieren versie kan worden ingezien. Door dit proces op deze manier te regelen wordt voorkomen dat voor iedere raadsvergadering alle stukken in papieren vorm klaar moeten worden gelegd. Dit vergt grote personele inzet en is weinig duurzaam omdat daarvan zelden gebruik wordt gemaakt.

Onder de 'stukken' als bedoeld in het vierde lid worden verstaan: geheime stukken, waaronder de zogenaamde 'achterliggende' stukken waarvan in raadsvoorstellen melding wordt gemaakt (ambtelijke adviezen, toelichtende nota's, etc.) en ten aanzien waarvan geheimhouding is opgelegd. Indien het gaat om geheime of vertrouwelijke stukken, waarop voorlopige geheimhouding is opgelegd door het bestuursorgaan dat het document aanbiedt aan de raad, dient dit duidelijk op het stuk te zijn aangegeven.

De griffier vervult de secretariaatsfunctie ten dienste van de raad. Daarom worden stukken die betrekking hebben op de agenda en de voorstellen van de raadsvergadering en die geheim moeten blijven bij hem ter inzage gelegd. Op verzoek van de raadsleden kan de griffier inzage aan hen verlenen.

Artikel 10. Agenda

Het presidium bepaalt hoe de agenda eruit komt te zien. Het versturen van de agenda en stukken is geregeld in artikel 10. Dit is echter een voorlopige agenda. In de dagelijkse praktijk van de gemeente zal het niet altijd mogelijk zijn om tien dagen voor de vergadering een agenda op te stellen, die ook zicht heeft op de actualiteiten. In een dergelijke situatie kan de voorzitter na het verzenden van de

schriftelijke oproep zo nodig een aanvullende, herziene, agenda en stukken rondsturen. Dit kan echter niet tot op het laatste moment, maar tot uiterlijk 48 uur voor de aanvang van de vergadering. Het tweede lid heeft tot doel om de raad een actievere rol te geven in de opstelling van de raadsagenda. Individuele raadsleden, de voorzitter of een raadscommissie kunnen bij het presidium onderwerpen voor de agenda voordragen. Zij kunnen echter ook bij aanvang van de raadsvergadering een voorstel doen om onderwerpen aan de agenda toe te voegen of van de agenda af te voeren. Daarmee kan het individuele raadslid in ieder geval op twee momenten invloed uitoefenen op de vaststelling van de agenda.

Indien een voorstel wordt gedaan de agenda aan te passen, bijvoorbeeld het doorschuiven van een agendapunt naar de volgende raadsvergadering, en de stemmen staken, is artikel 32, vierde lid Gemeentewet logischerwijs niet van toepassing en geldt artikel 32, vijfde lid, van de Gemeentewet.

Voorstellen aan de raad kunnen van diverse actoren afkomstig zijn. In de eerste plaats zijn dit het college en de burgemeester. Daarnaast kunnen raadsleden initiatiefvoorstellen indienen. Het presidium kan voorstellen doen die te maken hebben met de organisatie en de werkzaamheden van de raad.

Artikel 11. De wethouders en burgemeester

Op basis van artikel 21 van de Gemeentewet heeft de wethouder toegang tot de raadsvergadering en kan hij aan de beraadslaging deelnemen. Een wethouder kan door de raad worden uitgenodigd om ter vergadering aanwezig te zijn. Het Reglement van orde geeft een nadere uitwerking van deze bepaling. Het gebruik van het werkwoord 'uitnodigen' geeft aan dat een wethouder kan weigeren te verschijnen in de raad. In de praktijk zal dat echter niet waarschijnlijk zijn, omdat een dergelijke weigering door de raad kan worden uitgelegd als een weigering inlichtingen te verschaffen of verantwoording af te leggen; met alle mogelijke onaangename politieke gevolgen van dien voor de betrokken wethouder. De staatssecretaris van BZK vindt het echter onwenselijk dat in een duaal bestel raad en college elkaar uitsluiten. De burgemeester draagt als voorzitter van de raad en van het college een bijzondere verantwoordelijkheid hierop toe te zien.

Het is overigens nog steeds de raad zelf die de eigen agenda vaststelt. Met andere woorden: het recht van de wethouder om de raadsvergadering bij te wonen en aan de beraadslagingen deel te nemen houdt uitdrukkelijk niet het recht in om de agenda mede te bepalen. De wethouder kan wel inspelen op onderwerpen die worden behandeld, maar hij speelt geen rol bij de onderwerpen die op de agenda worden geplaatst.

Artikel 12. De gemeentesecretaris

De secretaris houdt zich voornamelijk bezig met de ondersteuning van het college en het leiden van de ambtelijke organisatie. In het kader van die twee taken kan het tevens wenselijk zijn dat de secretaris deelneemt aan de beraadslagingen van de raad. De secretaris wordt echter benoemd en ontslagen door het college. Dit houdt in dat de raad de secretaris niet kan dwingen om in de raad aanwezig te zijn. De raad zal het college moeten verzoeken of het college de secretaris opdraagt in de vergadering aanwezig te zijn om aan de beraadslagingen deel te nemen. Op deze wijze kan de raad onder meer een beroep doen op kennis en informatie, die de secretaris bezit of kan de secretaris bijvoorbeeld deelnemen aan een discussie over het functioneren van de ambtelijke organisatie.

Artikel 13. Presentielijst

De verplichting tot het hebben van een presentielijst vloeit voort uit artikel 20 Gemeentewet. In dit artikel wordt de procedure vastgelegd. De handtekeningen op de presentielijst zijn bedoeld om formeel vast te stellen, dat het vergaderquorum aanwezig is. De lijst kan niet dienen om het stemquorum vast te stellen; daarvoor geldt artikel 29 van de Gemeentewet.

Artikel 14. Zitplaatsen

De griffier is overeenkomstig artikel 3 Rvo in elke vergadering aanwezig en heeft daarom een eigen zitplaats. De voorzitter kan na overleg in het presidium de indeling herzien, indien daartoe aanleiding bestaat. Op grond van artikel 12 Rvo kunnen wethouders worden uitgenodigd om in de vergadering aanwezig te zijn. Ook andere personen kunnen uitgenodigd worden om ter vergadering aanwezig te zijn. De voorzitter is de aangewezen persoon om voor een zitplaats voor hen te zorgen, uiteraard voor zover dat (fysiek) mogelijk is.

Artikel 15. Opening van de vergadering: quorum

De vergadering kan beginnen, indien meer dan de helft van het aantal zitting hebbende raadsleden aanwezig is en de presentielijst heeft getekend. Lid 2 (cf. artikel 20 van de Gemeentewet) voorziet in een procedure voor een tweede vergadering indien het vereiste aantal leden niet op komt dagen.

Artikel 16. De actualiteit

Elk raadslid kan aan het begin van de raadsvergadering een vraag aan het college stellen in de actualiteit. De definitie van een actualiteitsvraag staat in artikel 1. Het zijn vragen van niet technische aard over actuele onderwerpen met een zekere urgentie en waarvan bespreking niet is uit te stellen tot de eerstvolgende commissievergadering. Actualiteitsvragen worden kort en duidelijk geformuleerd en kunnen van een korte toelichting worden voorzien.

Een actualiteitsvraag dient uiterlijk om 10.00 uur op de dag van de raadsvergadering te worden aangemeld bij de griffier. De griffier zorgt ervoor dat de betreffende wethouder op de hoogte is van de te stellen vragen, zodat hij tijdens de raadsvergadering de vraag kan beantwoorden.

Lukt het niet om de vragen in de raadsvergadering te beantwoorden, dan zullen ze schriftelijk worden afgedaan.

De persoon die de actualiteit stelt heeft hiervoor 1 minuut ter beschikking waarin hij vragen kan stellen over de actuele kwestie. In totaliteit is een half uur beschikbaar.

De voorzitter van de raad heeft de bevoegdheid om actualiteiten te weigeren als niet wordt voldaan aan een van de criteria in lid 3.

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat er een discussie ontstaat met de overige leden van de raad. Daarvoor is de actualiteit niet bedoeld. Een interpellatie is dan beter geschikt. Interrupties worden dus niet toegestaan. Het moet nadrukkelijk gaan om een actueel onderwerp, waarvoor gezien de urgentie van het onderwerp, niet op een andere wijze vragen kunnen worden gesteld. Het moet dus gaan om nieuwe feiten en omstandigheden. Het is ook niet de bedoeling dat het onderwerp uitgebreid wordt ingeleid.

Nadat de vragensteller een antwoord heeft gekregen van het college kan hij eventueel nog aanvullende vragen stellen. De voorzitter kan aan andere leden het woord verlenen om hetzij aan de vragensteller, hetzij aan het college, vragen te stellen over hetzelfde onderwerp.

Artikel 17. Regeling van werkzaamheden

De regeling van werkzaamheden bevat de voorstellen van het presidium voor de komende vergadercycli. Een lid dat een wijziging in de Regeling van Werkzaamheden wil voorstellen conform het tweede lid meldt dit voor 10.00 uur op de dag van de raadsvergadering bij de griffier.

Artikel 18. Primus bij hoofdelijke stemming

Dit artikel regelde wie als eerste mocht stemmen bij hoofdelijke stemming. Vanwege de samenhang is de inhoud van dit artikel verplaatst naar artikel 32B, lid 12. Daarmee is dit artikel komen te vervallen. De sprekersvolgorde wordt overigens geregeld in artikel 23.

Artikel 19. (vervallen)

Dit artikel regelt de verslag leggende taak van de griffier en de wijze waarop het verslag wordt vastgesteld. Het maken van een verslag is niet verplicht op grond van de Gemeentewet. In de Gemeentewet wordt alleen gesproken over de verplichting een besluitenlijst openbaar te maken (artikel 23, vijfde lid Gemeentewet). Dit artikel is komen te vervallen omdat een verslag alleen nodig is bij een besloten (deel van een) raadsvergadering. Dan is ook een notulist nodig. Op dit moment is het verslag al 'extra' omdat de besluitenlijst het formele verslagleggingsdocument is en de uitzending van de vergadering in beeld en geluid beschikbaar blijft. Het huidige verslag is vooral een manier om snel vanuit de besluitenlijst in te zoomen op de videobeelden van de vergadering. De functie komt te vervallen omdat het digitale raadsinformatiesysteem (RIS) na de invoering van Parlaeus 'automatisch' een verslag maakt op basis van digitale uitzending (de zgn. videotulen). Een verslag is dan dubbelop. Volstaan wordt met de besluitenlijst (artikel 20). Bij een besloten (deel) van een vergadering is een verslag echter wettelijk verplicht. Vandaar dat de bepalingen over het verslag gehandhaafd zijn in het deel van de verordening dat gaat over besloten vergaderingen (hoofdstuk 5).

Artikel 20 Besluitenlijst

De raadsvergadering wordt via de gemeentelijke website uitgezonden en is ook na te bekijken en luisteren via de raadspagina.

De openbaarmaking van een besluitenlijst is verplicht op grond van artikel 25 Gemeentewet tenzij sprake is van geheimhouding of indien openbaarmaking in strijd is met het openbaar belang. Er kan worden volstaan met de publicatie van de kern.

Artikel 21. Ingekomen stukken

De raad stelt op voorstel van het presidium de wijze van afdoening van de ingekomen stukken vast.

Omtrent de (aan de raad en commissies gerichte) ingekomen stukken worden alleen voorstellen gedaan en besluiten genomen van procedurele aard, bijvoorbeeld ter kennisneming, steunen, afwijzen, in behandeling nemen, doorsturen naar een raadscommissie, doorsturen naar het college etc. Wanneer een ingekomen stuk leidt tot inhoudelijke discussie en besluitvorming, dient dit op de gebruikelijke wijze te worden voorbereid. Brieven van het college of een wethouder gericht aan een raadscommissie komen ook op de lijst ingekomen stukken van de raad. De lijst (LIS) en de stukken worden digitaal via de gemeentelijke website ontsloten

Zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat een LIS-brief twee keer in een commissievergadering aan de orde komt door daar bij voorkeur direct een motie-VOD te bespreken en niet eerst een LIS-brief en daarna een motie VOD. Uiteraard is die procedure niet van toepassing bij commissie- en raadsvergaderingen waarbij de P&C-stukken worden besproken of als een LIS-brief 'hoort' bij een raadsvoorstel dat in een commissie wordt besproken. In die gevallen kan dat zonder meer, kan worden volstaan met het LIS-advies: 'desgewenst betrekken bij de behandeling van RV X in commissie Y' en is geen apart behandelvoorstel nodig.

Artikel 22 Spreekregels

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 23 Volgorde sprekers

Fracties die vooraf amendementen en/of moties hebben aangekondigd, krijgen als eerste het woord. Daarna voeren sprekers het woord op volgorde van het aantal zetels waarbij wordt begonnen met de grootste oppositiefractie, vervolgens de grootste coalitiefractie, vervolgens de één na grootste oppositiefractie, daarna de één na grootste coalitiefractie tot alle fracties zijn geweest en wordt geëindigd met de kleinste fractie.

Artikel 24 Aantal spreektermijnen

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 25 Spreektijd

Bij elke raadsvergadering geldt een spreektijdenregeling. De spreektijdenregeling geldt zowel voor de fracties en voor het college.

Er zijn twee soorten regelingen voor de spreektijden:

- vrije debattijd;
- spreektijdendebatten.

Het presidium stelt de raad voor welke spreektijdenregeling op welk onderwerp op de agenda van toepassing is. Dit kan pas worden gedaan na de commissiebehandeling, aangezien dan pas bekend is of het onderwerp een hamerstuk of inhoudelijk bespreekpunt is.

De spreektijden hebben betrekking op de actualiteit en de inhoudelijke bespreekpunten.

Bij de vrije debattijd wordt alleen de totale behandeltijd voor het onderwerp in de raad bepaald. De voorzitter zal er op toezien dat de spreektijd evenwichtig over de fracties wordt verdeeld. Er worden geen vaste spreektijden per fractie vastgesteld. Indien de totale behandeltijd op is, wordt het onderwerp afgesloten. Indien de beraadslagingen of de stemmingen nog niet zijn afgerond zal op een volgende vergadering opnieuw tijd voor dit onderwerp worden gepland.

Ook kan het presidium werken met spreektijden per fractie. De spreektijd wordt evenredig verdeeld over de diverse fracties in de raad en het college. De fracties krijgen in totaal 66% van de beschikbare spreektijd en het college 33%.

De fracties krijgen een totale spreektijd per vergadering toebedeeld en de fracties moeten aangeven hoe zij hun spreektijd verdelen over de geagendeerde onderwerpen. Zij dienen dit uiterlijk 48 uur voor aanvang van de vergadering te doen.

Het is niet toegestaan voor fracties om spreektijd die zij over hebben mee te nemen naar een volgend onderwerp. Daarnaast mag een fractie als zij door hun spreektijd voor een bepaald onderwerp heen zijn, geen spreektijd 'lenen' van een onderwerp dat later nog behandeld gaat worden.

Per onderwerp kan een andere regeling gelden, een aantal agendapunten krijgen een vaste spreektijdenregeling (fracties krijgen totale spreektijd voor die agendapunten en verdelen zelf de spreektijd over de agendapunten die een vaste spreektijd hebben), een aantal agendapunten krijgen een vrije spreektijd (dus alleen een totale behandeltijd).

Artikel 26 Orde der vergaderingen

Raadsleden moeten in beginsel vrijelijk kunnen spreken. Interrupties zijn toegestaan voor zover de voorzitter bij een overvloed aan interrupties of in het belang van de voortgang van de beraadslagingen niet bepaalt dat een spreker zijn betoog zonder verdere interrupties afrondt. Om te bevorderen dat leden van de raad zich niet belemmerd voelen om hun mening te uiten, is in artikel 22 Gemeentewet bepaald dat zij niet in rechte te vervolgd kunnen worden, aan te spreken zijn of verplicht zijn getuigenis af te leggen over wat zij in de vergadering zeggen of schriftelijk overleggen. Het derde lid heeft naast de leden die het woord voeren, ook betrekking op de wethouders, de secretaris, de griffier of andere personen, die het woord voeren. De voorzitter kan hen tot de orde roepen. Indien zij hieraan geen gehoor geven, kan hen het woord worden ontzegd.

De bevoegdheid die in het derde lid aan de voorzitter wordt gegeven om een spreker over een aanhangig onderwerp het woord te ontzeggen, gaat minder ver dan de mogelijkheid die artikel 26, derde lid, van de Gemeentewet biedt om aan dat lid, dat door zijn gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert, de toegang tot de vergadering te ontzeggen. De laatstgenoemde bevoegdheid van

de voorzitter blijft echter onverlet. Het artikel is slechts een aanvulling op de Gemeentewet. Een besluit van de voorzitter om iemand het woord te ontnemen is een op feitelijk handelen gerichte beslissing met een intern karakter. Dit is geen besluit in de zin van artikel 1:3 Awb.

Onder interruptie is overigens niet te verstaan het geven van tekenen van goed- of afkeuring; deze uitingen worden beschouwd als verstoringen van de orde. Voor wat betreft de handhaving van de orde op de publieke tribune wordt verwezen naar artikel 53 van dit reglement.

Artikel 27 Advisering aan raad

Hamerstukken en hamerstukken met stemverklaring worden behandeld in de raadsvergadering bij het agendapunt 'Stemmingen'.

Artikel 28. Beraadslaging

Teneinde de vergaderduur niet te zeer te verlengen wordt over een voorstel dat in onderdelen of artikelen is verdeeld, in principe in zijn geheel beraadslaagd. In het eerste lid is een uitzonderingsmogelijkheid opgenomen.

Door de toevoeging 'of een lid van de raad' wordt ook raadsleden het recht toegekend om voor te stellen een voorstel gesplitst te behandelen. Dit brengt tot uitdrukking dat de raad zijn eigen werkwijze bepaalt. Het recht is aan ieder individueel raadslid toegekend.

Artikel 29 Deelname aan de beraadslaging door anderen

Deze bepaling is noodzakelijk in verband met de in artikel 22 Gemeentewet geregelde immuniteit (De leden van het gemeentebestuur en andere personen die deelnemen aan de beraadslaging kunnen niet in rechte worden vervolgd of aangesproken dan wel worden verplicht getuigenis af te leggen als bedoeld in artikel 191, eerste lid, wetboek Burg. RV over wat zij in de vergadering van de raad hebben gezegd of aan de raad schriftelijk hebben overgelegd).

De raad heeft bepaald dat de griffier, de secretaris en de wethouder(s) deelnemen aan de beraadslagingen. Daarmee blijft het artikel uitdrukken dat de raad kan beslissen dat anderen kunnen deelnemen aan de beraadslagingen.

In het tweede lid wordt het begrip 'beslissing' gebruikt. Het gaat hier namelijk niet om het besluitbegrip in de zin van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 30. Stemverklaring

Elk raadslid kan bij elk agendapunt een stemverklaring afleggen. De stemverklaring dient te worden aangekondigd bij de voorzitter van de raad. Dit dient meteen na het sluiten van de beraadslaging te gebeuren, maar voor het moment dat de raad tot stemming (over het besluit of amendement of motie) overgaat.

Een stemverklaring is bedoeld om het stemgedrag van de fractie, of een lid van de fractie te motiveren. Het gaat dus om een hele korte verklaring waarom iemand aangeeft waarom hij/zij voor of tegen het raadsbesluit stemt, het gaat dus om het verklaren van stemgedrag. Het zal meestal gaan om afwijkend stemgedrag (ten opzichte van de fractie of de meerderheid van de raad) of uitleg waarom er toch voor of tegen een voorstel wordt gestemd.

De stemverklaring is niet bedoeld om de discussie voort te zetten of vragen op te werpen of vervolgcacties aan te kondigen.

Artikel 31. Beslissing

De voorzitter kan de beraadslaging sluiten, als hij vaststelt dat een onderwerp voldoende is toegelicht, tenzij de raad anders beslist. De voorzitter formuleert daarna de te nemen eindbeslissing.

Na de verkiezingen in 2010 worden regelmatig raadsvoorstellen voorgelegd waarin meerdere scenario's staan opgenomen. Het is niet altijd duidelijk hoe gestemd moet worden bij dergelijke raadsvoorstellen. Daarom is hiervoor een extra bepaling toegevoegd waarin de procedure staat beschreven. Bij een raadsvoorstel met twee scenario's worden beide scenario's in stemming gebracht en vervolgens wordt het scenario met de meeste stemmen aangenomen. In geval er drie of meer scenario's zijn, worden al deze scenario's in stemming gebracht. Vervolgens worden de twee scenario's met de meeste stemmen opnieuw in stemming gebracht en wordt uiteindelijk het scenario met de meeste stemmen aangenomen.

Artikel 32. Algemene bepalingen over stemming

Als geen van de leden om stemming vraagt, is het voorstel zonder stemming aangenomen (hamerstuk). Dit volgt ook uit artikel 32, derde lid van de Gemeentewet.

Daarnaast is geregeld dat raadsleden bij een hamerstuk aantekening in het verslag kunnen vragen dat zij geacht willen worden te hebben tegengestemd, of niet aan de stemming hebben deelgenomen (om de redenen zoals genoemd in artikel 28 Gemeentewet). Dit kan door de stemverklaring voorafgaand aan de besluitvorming over een hamerstuk. Dit kan toepassing krijgen, indien de uitkomst van de stemming tevoren duidelijk is en slechts enkele raadsleden zouden tegenstemmen. Een raadslid kan zich alleen onthouden van deelname aan stemming op grond van artikel 28 van de Gemeentewet. In alle andere gevallen is een raadslid verplicht stelling in te nemen en te stemmen. Stemmingen zijn in principe ook openbaar. Een volksvertegenwoordiger dient duidelijk te zijn in zijn of haar rol. Door de openbaarheid is het voor de achterban (kiezers) duidelijk hoe ze vertegenwoordigd worden.

Leiden kent sinds 2017 een elektronisch stelsysteem waarbij de openbaarheid gewaarborgd wordt doordat de naam van het raadslid gekoppeld wordt aan het voor of tegen. Dit is te lezen op een scherm, de afdruk ervan wordt meegenomen in de verslaglegging. Deze manier van stemmen is mogelijk op grond van de wet. Daarnaast wordt in beeld gebracht de datum en tijdstip waarop de stemming heeft plaatsgevonden, het totaal aantal stemmen, het aantal stemmen voor en tegen het voorstel en welke raadsleden niet deelnemen aan de stemming.

Het digitale stemmen is in plaats gekomen van het stemmen door middel van handopsteken, tenzij het stelsysteem een storing heeft. In dat geval wordt teruggегреpen op het stemmen door middel van handopsteken. Het digitale stemmen (dan wel handopsteken) is van toepassing op de stemming over raadsvoorstellen, moties en amendementen. In artikel 31, lid 4 RvO is opgenomen dat er bij een voorstel met meerdere scenario's eerst een peiling wordt gehouden. Ook voor de peiling geldt dat het digitale stemmen van toepassing is.

Het digitale stemmen wordt niet toegepast bij hamerstukken, aangezien daarbij formeel geen stemming wordt toegepast. Als een fractie tegen is bij een hamerstuk kan op hier aantekening van worden gemaakt in het verslag (indien gewenst).

De hoofdelijke stemming is dus bedoeld is als 'backup-mogelijkheid' wanneer dit digitale systeem niet werkt. Bij digitale stemming wordt precies weergegeven welke leden hebben gestemd en wat zij hebben gestemd. Mocht het systeem uitvallen, wordt gestemd door middel van handopsteken, tenzij een van de leden een hoofdelijke stemming wenst. In dat geval wordt hoofdelijk gestemd door de procedure zoals geregeld in artikel 32B.

Bij hoofdelijke stemming worden de raadsleden opgeroepen om hun stem uit te brengen door 'voor' of 'tegen' te zeggen.

De stemming over personen is geheim en vindt schriftelijk plaats conform artikel 36 en 37 RvO jo. artikel 31 Gemeentewet

Beveiliging tegen ongeautoriseerd stemmen

De griffier houdt toezicht op het correct verlopen van de stemming en bedient op aanwijzing van de voorzitter van de raad het starten en stoppen van het digitaal stemmen.

Een lid kan alleen een stem uitbrengen als de stempas behorend bij het raadslid gekoppeld is aan het apparaat waarmee de stem wordt uitgebracht. De griffie heeft de stempassen in bewaring en zorgt voor plaatsing van de stempassen in het stemapparaat. Indien een raadslid niet aanwezig is of niet deelneemt aan de stemming wordt de stempas verwijderd uit het stemapparaat. Ter controle is op het stemscherm zichtbaar welke raadsleden niet deelnemen aan de stemming. Door het systeem van stempassen, de koppeling aan een raadslid en het in bewaring houden van de stempassen door de griffie wordt voorkomen dat ongeautoriseerd stemmen worden uitgebracht.

Digitaal stemmen door de plaatsvervangend voorzitter

De plaatsvervangend voorzitter kan als raadslid geen gebruik maken van het digitale stelsysteem als de plaatsvervangend voorzitter achter de voorzitterstafel zit (de collegeleden hebben immers geen stemrecht). Totdat hier een technische oplossing voor is gevonden, wordt voorgesteld dat de plaatsvervangend voorzitter mondeling meldt voor of tegen te stemmen. Een fractiegenoot brengt vervolgens de digitale stem uit namens de plaatsvervangend. voorzitter.

In artikel 32B is bepaald hoe de stemvolgorde wordt bepaald bij hoofdelijke stemming. Dit is de tekst uit het (vervallen) artikel 18. De voorzitter bepaalt aan het begin van de raadsvergadering bij welk lid een hoofdelijke stemming, zoals bedoeld in artikel 32B zal beginnen. In de praktijk tekenen alle aanwezige raadsleden bij aanvang van de raadsvergadering een presentielijst. De handtekeningen zijn genummerd. Wanneer er een hoofdelijke stemming moet plaatsvinden, trekt de voorzitter een nummer en het raadslid wiens naam achter het nummer op de presentielijst staat, is het eerste lid van de raad waar de hoofdelijke stemming zal beginnen.

Bij staking van stemmen is het bepaalde in artikel 32 van de Gemeentewet van toepassing. Indien de vergadering voltallig is, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen. Is de vergadering niet voltallig, dan wordt het nemen van het besluit tot een volgende vergadering uitgesteld. Als ook dan de stemmen staken, wordt het voorstel geacht niet te zijn aangenomen. De raad kan in een uitzonderlijk geval een even aantal leden hebben, en toch voltallig zijn, wanneer er een vacature is die niet kan worden opgevuld. Dan kunnen de stemmen staken (en dat zal dan waarschijnlijk blijven gebeuren). Dan wordt er niet opnieuw gestemd.

Artikel 33 Deelneming aan stemming

Een raadslid kan zich alleen onthouden van deelname aan stemming op grond van artikel 28 van de Gemeentewet (dat hier integraal is overgenomen). In alle andere gevallen is een raadslid verplicht stelling in te nemen en te stemmen. Stemmingen zijn in principe ook openbaar. Een volksvertegenwoordiger dient duidelijk te zijn in zijn of haar rol. Door de openbaarheid is het voor de achterban (kiezers) duidelijk hoe ze vertegenwoordigd worden.

Artikel 34 Besluitquorum

Dit artikel is voor de duidelijkheid overgenomen uit artikel 30 Gemeentewet.

Artikel 35 Stemming over amendementen en moties

Voor alle duidelijkheid wordt hier een verschil in procedure aangegeven tussen een motie en een amendement. Een amendement strekt tot wijziging van een voorstel en komt daarom in stemming voorafgaand aan de stemming over dat voorstel. Een motie strekt niet tot wijziging van een voorgesteld besluit; over een motie wordt een apart besluit genomen, nadat de besluitvorming over het aanhangige voorstel is afgerond. Bij een motie over een afzonderlijk onderwerp geldt dit uiteraard

niet en is het vierde lid niet van toepassing. Bovendien kan de raad besluiten af te wijken van deze stemvolgorde.

Artikel 36 Stemming over personen

Artikel 31, eerste lid, van de Gemeentewet geeft aan dat de stemming over personen geheim dient te zijn. Sinds 1 februari 2016 is artikel 31 ook van toepassing op de stemming over de benoeming van een wethouder (artikel 35, eerste lid, van de Gemeentewet). Datzelfde geldt voor de stemming over het ontslag van een wethouder in het geval een motie van wantrouwen niet tot onmiddellijk aftreden leidt (artikel 49 van de Gemeentewet). Ook dat gebeurt schriftelijk en is daarmee geheim.

Stemmen over personen moet dus altijd schriftelijk gebeuren. De regels hiervoor zijn opgenomen in artikel 31 van de Gemeentewet en artikel 36 van het Reglement van Orde. Bij stemming over personen benoemt de voorzitter van de raad een Stembureau. Dit bureau bestaat uit vier leden. Elk aanwezig raadslid dat zich niet op grond van de Gemeentewet van stemming moet onthouden is verplicht een stembriefje in te vullen en in te leveren. Het stembriefje moet behoorlijk ingevuld worden.

Een blanco stembriefje wordt niet aangemerkt als een behoorlijk ingevuld stembriefje (MvT, 19 403, nr. 3 p. 86). In geval van een schriftelijke stemming wordt dan ook geen rekening gehouden met blanco stembriefjes. Een blanco of verkeerd ingevuld stembriefje telt wel mee bij de bepaling van het quorum. De raad oordeelt of een stembriefje behoorlijk is ingevuld. Wat onder een (niet) behoorlijk ingevuld stembriefje moet worden verstaan, is in de wet niet geregeld.

Bij een benoeming stelt de raad een specifiek persoon aan in een bepaald ambt (raadslid, wethouder). Op het stembiljet wordt de naam van de te benoemen persoon (of personen in geval van meerdere vacatures) met daarachter de opties 'voor' en 'tegen' vermeld. Onder voordracht wordt verstaan het als kandidaat voorstellen van een persoon voor een bepaald ambt. Een voordracht is voor de raad bindend, op de stembiljetten dienen de namen van de voorgedragen perso(o)n(en) te worden vermeld met daarachter de opties 'voor' en 'tegen'.

Bij een aanbeveling wordt voorgesteld om bepaalde personen voor een bepaald ambt voor te dragen, de raad mag van de aanbevelingen afwijken. Het betreft hier een zogenaamde vrije stemming (zie ook toelichting bij artikel 28). Op de stembiljetten kunnen de namen van de aanbevolen personen worden vermeld met daarachter de opties 'voor' en 'tegen' én een vrije ruimte waar een kandidaat van eigen keuze kan worden ingevuld.

Dit heeft tot gevolg dat raadsleden de mogelijkheid hebben op het stembriefje de naam van de kandidaat die hun voorkeur heeft in te vullen (die van de voorgestelde perso(o)n(en), of die van een ander). Er is in dit geval geen sprake van een voordracht of een anderszins beperkte keuze en aan de stemming mag daarom ook worden deelgenomen door raadsleden die ter benoeming zijn voorgesteld: zij kunnen immers op het stembriefje een andere naam dan hun eigen naam invullen.

Bij de benoeming van wethouders is er ook sprake van een vrije stemming. Dat is dus anders dan bij een voordracht, waarbij de keus beperkt is tot twee of meer kandidaten.

Bij een vrije stemming is artikel 28, eerste lid, onder a, en derde lid, van de Gemeentewet niet van toepassing. Daarin is bepaald dat een raadslid zich van stemming onthoudt wanneer hij "behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt". Zoals vermeld is dat bij de benoeming van wethouders niet aan de orde. Een raadslid kan op het stembriefje de naam van elke kandidaat die zijn voorkeur heeft invullen: die van de voorgestelde perso(o)n(en), of die van een ander. Dat geldt dus ook voor raadsleden die zelf genomineerd zijn; die kunnen op zichzelf stemmen als ze dat willen.

De wetgever heeft nooit de bedoeling gehad de politieke verhoudingen in de raad te beïnvloeden door middel van een verbod op het meestemmen van de kandidaat-wethouder. Los van de formeel-juridische context pleiten de volgende argumenten nog voor bovenstaande zienswijze:

- Een democratisch gekozen vertegenwoordiger mag niet te snel het recht op stemming worden ontnomen. Stel: partij X beveelt meneer Janse en mevrouw Pieterse aan als wethouders. Als deze personen in de raad zitting hebben en niet mee mogen stemmen houdt dit in, dat de partij ineens twee stemmen in de raad minder heeft. Dat is onaanvaardbaar in het licht van de politieke verhoudingen;
- Een aanbeveling is geen voordracht. Het spraakgebruik heeft het vaak over voordracht, maar een persoon nomineren als wethouder staat niet gelijk aan een voordracht;
- Het is denkbaar dat een kandidaat-wethouder die voor benoeming wordt aanbevolen, uit moreel-politieke overwegingen en om iedere schijn van belangenverstrengeling te vermijden op eigen initiatief afziet van het meestemmen over de benoeming. Alhoewel het uitgangspunt is dat zeer terughoudend moet worden omgegaan met het inperken van het stemrecht van gekozen volksvertegenwoordigers, laat de wet de betrokkenen de ruimte daarin een eigen afweging te maken.

De Leidse raad volgt in gevallen van benoemingen bijvoorbeeld van raadsleden en/of wethouders in gemeenschappelijke regelingen en besturen en raadscommissies de 'methode Welling'*. Dit houdt in dat de stemming niet volgens artikel 36 van het Reglement van Orde plaats vindt (Door middel van stembriefjes) maar door het bij hamerslag vaststellen van de door het presidium voorgestelde kandidaten voor de functies. Hiervoor is gekozen omdat er meestal geen discussies zijn over de te benoemen personen en er vaak precies voldoende personen zijn voor de vacatures. Het is in een dergelijke situatie dan ook niet zinvol om hiervoor met stembriefjes te moeten gaan werken. De fractievoorzitters bepalen in onderling overleg welk raadslid of wethouder/burgemeester wordt afgevaardigd naar een bestuur. Hierbij wordt rekening gehouden met een evenwichtige inbreng van oppositie en coalitiepartijen.

Artikel 37. Herstemming over personen

Dit artikel is voor de duidelijkheid overgenomen uit artikel 31, tweede en derde lid, van de Gemeentewet.

Artikel 38. Beslissing door het lot

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Hoofdstuk 3: Rechten van leden

Artikel 39. Amendementen

Het recht van amendement is neergelegd in artikel 147b van de Gemeentewet. Dit artikel verplicht de raad nadere regels te stellen. Deze nadere regels staan in het tweede tot en met het vierde lid. Op basis van artikel 147b van de Gemeentewet is de raad verplicht een amendement te behandelen.

Leden van de raad kunnen aan de raad wijzigingen op het voorstel van het college of op initiatiefvoorstellen indienen, de zogenaamde amendementen. Wanneer een amendement is ingediend, kan dit voor een ander raadslid aanleiding zijn, op dit amendement nog weer een wijziging voor te stellen, het subamendement. Een (sub)amendement kan ingediend worden op een voorgesteld besluit, dat aanhangig is.

Het Reglement van Orde bepaalt het volgende over amendementen (artikel 39).

- Ieder lid is bevoegd tijdens de beraadslagingen wijzigingen voor te stellen op het voorgestelde besluit. Ook kan hij voorstellen, het voorgestelde besluit in een of meer onderdelen te splitsen, waarover afzonderlijke besluitvorming zal plaatsvinden.. Het is praktisch dat een raadslid aanwezig is voor de behandeling van zijn (sub)amendement. Dit omdat doorgaans een (sub)amendement toegelicht wordt door de indiener. Daarom is bepaald dat er alleen wordt beraadslaagd over

amendementen en subamendementen die ingediend zijn door raadsleden die de presentieelst getekend hebben.

- Ieder lid dat in de vergadering aanwezig is, is bevoegd op het amendement dat door een lid is ingediend, een wijziging voor te stellen (subamendement).
- Elk (sub)amendement en elk voorstel wordt schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend, tenzij de voorzitter - met het oog op het eenvoudige karakter van het voorgestelde - oordeelt, dat met een mondelinge indiening kan worden volstaan. Het amendement dient voorzien te zijn van de handtekening van de indiener en , indien van toepassing, van de namen en handtekeningen van de medeondertekenaars.
- Intrekking, door de indiener van het (sub)amendement is mogelijk, tot het moment dat de besluitvorming door de raad plaatsvindt.
- Een amendement is ontoelaatbaar, indien het een strekking heeft, tegengesteld aan die van het voorstel, of indien er tussen de materie van het amendement en die van het voorstel geen rechtstreeks verband bestaat, zulks ter beoordeling van de voorzitter. Dit is een zgn. 'destructief amendement'.

Elk besluit dat is geagendeerd voor de raadsvergadering, is amendeerbaar. Aanneming van een dergelijk amendement door de (meerderheid van de) raad wijzigt het besluit. Een amendement moet zodanig geformuleerd zijn dat het mogelijk is om het direct in het besluit op te nemen.

Artikel 40A en 40B. Moties en Motie VOD

In het eerste artikel van dit reglement is de definitie van het begrip motie gegeven. Een motie is een voorstel tot het doen van een uitspraak. Het kan gaan om het uitspreken van een wens (van inhoudelijke, politieke, procedurele aard), het uitspreken van instemming dan wel afkeuring over bepaalde ontwikkelingen of om het doen van een verzoek. Een motie betreft dus niet een concreet besluit dat op rechtsgevolg is gericht; een motie heeft geen juridische, maar een politieke betekenis. Daarom zijn burgemeester en wethouders formeel niet aan een motie gebonden of tot uitvoering ervan verplicht. Wel kan het naast zich neerleggen van een motie door het college leiden tot een vertrouwensbreuk tussen raad en college en hieruit kan het college dan zijn consequentie trekken. Voor wat betreft de besluitvormingsprocedure over een motie wordt opgemerkt, dat over een motie een apart besluit wordt genomen. Voor de beraadslaging over een motie over een aanhangig onderwerp geldt, dat deze niet plaatsvindt in afzonderlijke termijnen, maar gelijktijdig met de beraadslaging over het onderwerp, waarop de motie betrekking heeft.

In de raad komen over het algemeen twee soorten moties voor, te weten de moties ingediend op een raadsvoorstel of de moties vreemd aan de orde van de dag.

Daarnaast zijn er nog twee bijzondere vormen van moties, te weten de moties van afkeuring en de moties van wantrouwen (met varianten daarop zoals de moties van treurnis).

In een *motie van afkeuring* spreekt de Raad zijn afkeuring uit over het functioneren van één of meer leden van het college van B&W. Dit is een vrij zwaar instrument. Het is bedoeld als een stevige waarschuwing van de raad aan het betreffende collegelid.

Nog verder gaat de *motie van wantrouwen*. Hierin wordt het vertrouwen in één of meer leden van het college opgezegd. In de wet wordt deze motie uitgewerkt, namelijk in artikel 49.. Indien de wethouder zelf niet opstapt, dient de raad actie te ondernemen.

Moties zijn pas ingediend als het raadslid in de raadsvergadering de motie aankondigt en na zijn bijdrage een ondertekend exemplaar daarvan overhandigd aan de griffier. De griffier zorgt voor nummering van de motie en voor het kopiëren daarvan. Alle raadsleden, collegeleden en alle aanwezigen in de zaal en op de perstribune ontvangen een exemplaar van de motie.

Het college mag in haar termijn haar mening uitspreken over de ingediende moties en amendementen. Zij kan de moties of amendementen slechts 'ontraden' of 'overnemen'.

Een besluit over een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp vindt aan het einde van de vergadering plaats.

Deze 'motie vreemd aan de orde van de dag' (motie VOD) wordt in artikel 40B genoemd.

Bij moties VOD wordt de volgende procedure gevolgd:

Procedurevoorstel tot en met de raad:

1. Alle MVOD worden eerst met inbegrip van tekst (en eventueel behandelvoorstel) aan presidium gestuurd. (Uiterlijk de donderdag voor de commissiebehandeling, zodat het presidium er zo nodig en gewenst de vrijdag na de indiening nog over kan adviseren)
2. Presidium agendeert MVOD in eerstvolgende (vak)commissievergadering.
3. Na behandeling in de commissie wordt e.e.a. door presidium (zo nog nodig en gewenst) voor een raadsvergadering geagendeerd (in beginsel de eerstvolgende)
4. In die raadsvergadering mag indiener inhoud MVOD kort en zakelijk toelichten (max 1 minuut).
5. Tijdens deze toelichting kan niet geïnterrupteerd worden.
6. College krijgt één minuut spreektijd. Dit is bedoeld om een stemadvies te geven. Het is niet de bedoeling het debat te openen. Het college heeft immers al in de commissie kunnen reageren en de MVOD al dan niet kunnen omarmen of negatief adviseren.
7. Andere fracties kunnen alleen een stemverklaring indienen (max 1 minuut)
8. Stemming

Artikel 41. Voorstellen van orde

De voorzitter legt aan de raad ter beslissing voor of er inderdaad sprake is van een voorstel van orde. Over een voorstel van orde wordt direct, zonder beraadslaging, besloten door de raad. Bij staken van stemmen is het voorstel niet aangenomen, (artikel 32, lid 4 Gemeentewet is hierop niet van toepassing). Een voorstel van orde betreft bijvoorbeeld het schorsen van de vergadering voor een pauze.

Artikel 42. Collegevoorstel

Dit artikel heeft betrekking op het agenderingsrecht van de raad. De raad is de enige die een voorstel voor een verordening of een ander voorstel kan agenderen, dat het college heeft voorbereid. Als het college het voorstel heeft voorbereid, betekent dit niet dat het college het door hen voorbereide voorstel kan intrekken indien het college van oordeel is dat verdere behandeling van het voorstel niet wenselijk is (bijvoorbeeld omdat het een voorstel wil wijzigen). De raad moet hier toestemming voor geven.

Indien de raad van oordeel is dat een voorstel voor een verordening of een ander voorstel niet voldoende is voorbereid, kan de raad het voorstel voor een verordening of een ander voorstel op grond van het tweede lid nogmaals voor advies aan het college zenden. De raad kan het college bijvoorbeeld verzoeken het voorstel voor een verordening of ander voorstel nader te onderbouwen. De raad bepaalt echter wanneer het voorstel voor een verordening of ander voorstel, dat door het college

verder voorbereid is, opnieuw behandeld wordt. De raad kan dit in dezelfde raadsvergadering regelen, maar de raad kan dit ook aan het presidium overlaten.

Artikel 43. Initiatiefvoorstellen

Het is de taak van het college aan de raad de nodige voorstellen te doen. Maar raadsleden kunnen ook zelf een voorstel voor een ontwerpverordening of ontwerpbeslissing ter behandeling bij de raad indienen. Hiervoor is het recht van initiatief toegekend. Een raadslid kan hiermee los van het college voorstellen aan de raad voorleggen. Het geeft een raadslid de mogelijkheid om signalen die hij oppikt uit de samenleving te vertalen in concrete voorstellen voor gemeentelijk beleid.

Na indiening van het voorstel bij het presidium (via de griffier) zal het geagendeerd worden voor de eerstvolgende raadsvergadering. De raad kan het initiatiefvoorstel voor kennisgeving aannemen maar kan het voorstel ook direct in behandeling nemen of voor advies naar het college sturen.

In artikel 147a, eerste lid, van de Gemeentewet is dit uitgewerkt. Het tweede lid van dit artikel bepaalt dat de raad regelt op welke wijze een initiatiefvoorstel voor een verordening wordt ingediend en behandeld. Artikel 147a, derde lid, bepaalt in tegenstelling tot artikel 147a, tweede lid, dat voor andere initiatiefvoorstellen geen verplichte behandeling voorgeschreven is. Dit betekent dat de raad (aanvullende) voorwaarden kan stellen aan het in behandeling nemen van een ander initiatiefvoorstel.

Algemeen uitgangspunt is dat dualisering de versterking van de vertegenwoordigende en controlerende functie van de raadsleden inhoudt. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties te beschikken over adequate instrumenten. Voor een effectief gebruik van deze instrumenten is het wenselijk dat ook het individuele raadslid zonder belemmeringen toegang tot het gebruik daarvan heeft. Het ontbreken van drempelsteun bij het recht van initiatief staat ten dienste van een effectieve uitoefening van de inkadering en controle door de raad. Ook kleine fracties en individuele raadsleden worden zo in staat gesteld actief deel te nemen aan de controlerende, vertegenwoordigende en budgettaire functie.

In het vierde lid van artikel 147a van de Gemeentewet is sinds 1 februari 2016 bepaald dat het college de gelegenheid moet krijgen om wensen en bedenkingen naar voren te brengen. Het college moet immers de besluiten van de raad uitvoeren (artikel 160, eerste lid, onder b, van de Gemeentewet). Deze zgn. voorhangregeling is uitgewerkt in het derde lid van dit artikel uit het Rvo. Het is in eerste instantie aan de indiener om te beslissen wat hij met die inbreng doet en uiteindelijk beslist de raad over het al dan niet gewijzigde voorstel (MvT, Kamerstukken II 2012/13, 33691, 3, p. 2-3). Indien de wensen of bedenkingen van het college daar aanleiding toe geven kan de indiener van het voorstel eventuele wijzigingen doorvoeren. Hij of zij is daartoe echter niet verplicht, omdat de wet alleen aangeeft dat het college de mogelijkheid moet hebben om een visie op het initiatiefvoorstel te hebben. Er is geen verplichting om de wensen of bedenkingen ook daadwerkelijk in het voorstel te verwerken.

Artikel 44. Interpellatie

Dit artikel stelt nadere regels aan artikel 155 van de Gemeentewet. Het interpellatierecht ligt in het verlengde van het mondelinge vragenrecht. Het gaat om een recht van een volksvertegenwoordiger om tijdens een vergadering over een niet geagendeerd onderwerp inlichtingen aan het college of de burgemeester te vragen. Daarvoor is verlof van de raad nodig omdat de vergaderorde wordt doorbroken.

De interpellatie kan zich zowel richten op het door het College gevoerde bestuur als dat van de burgemeester als bestuursorgaan van de gemeente. De interpellatie vindt plaats tijdens de reguliere vergadering. Vaak gaat het om spoedeisende zaken waar snel een uitspraak van de Raad nodig is. Voor het houden van een interpellatie moet de Raad toestemming verlenen.

Het interpellatierecht is met de inwerkingtreding van de Wet Dualisering Gemeentebestuur in 2002 een individueel recht geworden, net als het indienen van moties en amendementen.

Een interpellatie kan gaan over elk actueel politiek onderwerp waarover de raad of een aantal fracties op korte termijn met het college willen praten. Een interpellatie moet door minimaal 8 raadsleden worden ondersteund, zodat ook kleinere fracties of een raadsminoriteit een interpellatie kunnen afdwingen.

Om te voorkomen dat wegens het late tijdstip van de raadsvergadering een interpellatie niet meer kan worden behandeld, is de bepaling opgenomen dat de interpellatie uiterlijk om 22.00 uur moet starten.

In Leiden is het de praktijk het interpellatieverzoek geruime tijd voorafgaande aan de raadsvergadering aan te kondigen (tenminste 48 uur voor de aanvang van de vergadering), zodat ook de overige raadsleden op de hoogte zijn van het verzoek en tijdig een herziene agenda kan worden verstuurd.

Er is geen format beschikbaar voor het indienen van een verzoek om interpellatie. Het geformuleerde verzoek kan op papier of per e-mail aan de griffier worden gezonden. Het verzoek dient in ieder geval te bevatten een omschrijving van het onderwerp, de reden waarom het onderwerp aan de orde wordt gesteld en welke inlichtingen of informatie men wil ontvangen.

De spreektijd bij een interpellatiedebat is in 2009 uitgebreid. Dit geeft de interpellant(en) de gelegenheid drie maal het woord te voeren (voorheen: twee maal). Reden hiervoor was de interpellant de gelegenheid te geven evt. moties in te dienen of te reageren op de reactie van de portefeuillehouder voordat de andere fracties hun mening geven. Tevens is toen de spreekgelegenheid van de overige fracties en het college uitgebreid (in totaal twee maal het woord voeren).

Dit laatste lijkt voor de overige fracties niet nodig, daarom wordt de interpellant(en) in de eerste termijn het woord gegeven. Daarna volgt de reactie van het college. In de tweede termijn opnieuw de interpellant(en) (waar zo nodig moties kunnen worden ingediend) en tot slot na de spreekgelegenheid van de andere fracties en het college in tweede instantie. De overige fracties krijgen de gelegenheid niet meer dan eenmaal het woord te voeren, tenzij de raad hen hiertoe verlof geeft.

Artikel 45. Schriftelijke vragen

Het vragenrecht stelt de leden van de raad in staat informatie te vragen over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het college of de burgemeester behoren. Het karakter van deze vragen is primair van informatieve strekking. Op grond van deze bepaling kan een raadslid schriftelijke vragen stellen aan het college of de burgemeester, al naar gelang wie verantwoordelijk is. Deze dient de vragensteller gemotiveerd in kennis te stellen indien de beantwoording niet binnen de gestelde termijnen kan plaatsvinden. Niet de voorzitter, maar het college of de burgemeester geeft daarom het schriftelijke antwoord. In de praktijk zal een schriftelijk antwoord van het college vaak door de desbetreffende portefeuillehouder gegeven worden (artikel 168 van de Gemeentewet).

Het schriftelijke vragenrecht is een belangrijk instrument voor de raad om minder dringende vragen beantwoord te krijgen. Voor vragen die snel om antwoord vragen zijn andere instrumenten beschikbaar zoals de actualiteit in de raadsvergadering of in de raadscommissie.

Schriftelijke vragen kunnen door ieder raadslid worden gesteld aan de burgemeester of aan het college van Burgemeester en Wethouders. (nb. schriftelijke vragen moeten worden onderscheiden van technische vragen, dit zijn vragen naar feiten, verhelderingen, toelichtingen etc. die zonder politieke stelling name kunnen worden beantwoord.)

Door het stellen van schriftelijke vragen kan de aandacht worden gevestigd op bepaalde problemen.. Schriftelijke vragen kunnen alleen door raadsleden worden ingediend, niet door duoraadsleden.

Het raadslid stuurt de vragen per email aan de griffier, daarvoor wordt een formulier door de griffier beschikbaar gesteld. De griffier stuurt na het (eventueel) geven van (technisch) advies, de vragen door naar het college en de pers en de leden van de raad. Na beantwoording van de vragen door het college worden de antwoorden door het bureau secretaris naar de griffier gestuurd. De griffier stuurt de antwoorden elektronisch door aan alle raadsleden. De vragen en antwoorden worden genummerd in de volgorde van beantwoording.

De lijst met schriftelijke vragen en de antwoorden wordt op de gemeentelijke website gepubliceerd.

Als het raadslid niet tevreden is met de antwoorden of nadere vragen wil stellen naar aanleiding van de antwoorden dan kan hij in de eerstvolgende raadsvergadering na ontvangst van de antwoorden mondeling nadere inlichtingen over het antwoord te vragen aan degene die het antwoord heeft gegeven. Het tiende lid regelt dat de vragensteller na het geven daarvan nog eenmaal het woord krijgt om aanvullende vragen te stellen. Het is op dat moment niet mogelijk voor andere raadsleden zich in die uitwisseling van vraag en antwoord te mengen.

Dat kan wel in de eventueel daaropvolgende discussie, De voorzitter kan aan andere raadsleden het woord verlenen om hetzij aan de vragensteller, hetzij aan het college of aan de burgemeester vragen te stellen over hetzelfde onderwerp. Dit is verder niet gereguleerd.

Indien de vragensteller van mening is dat de beantwoording van de vragen tot een besluit van de raad moet leiden, kan hij het recht van initiatief of het interpellatierecht benutten om het onderwerp of het voorstel op de agenda van de raad te krijgen.

Hoofdstuk 4: Begroting en Rekening

Artikel 46. Procedure begroting en artikel 47. Procedure jaarrekening

In deze artikelen wordt de procedure voor de begroting en jaarrekening vastgelegd. De desbetreffende procedure wordt jaarlijks bepaald.

Artikel 48. Informatie en verantwoording

Leden van de raad (of in voorkomende gevallen de burgemeester, een wethouder of de gemeentesecretaris), die lid zijn van een algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling, verrichten daar hun taak zowel als leden van dat bestuur en als vertegenwoordiger van en in naam van de gemeente. Voor de wijze, waarop zij in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling functioneren, zijn zij verantwoording verschuldigd aan de raad die hen heeft aangewezen. Ook de gemeenschappelijke regeling dient over deze verantwoordingsplicht en over de informatieverstrekking aan de raad bepalingen te bevatten.

In het eerste lid van dit artikel is een regeling getroffen voor mondelinge verslaglegging in de raadsvergadering. En wordt in lid 2 aangegeven dat bespreking in een commissie kan plaatsvinden. Het is zinvol de bepalingen van dit artikel ook van toepassing te verklaren op andere organisaties, waarin de raad een of meer van zijn leden heeft benoemd. Hierbij valt te denken aan privaatrechtelijke rechtspersonen en vennootschappen, zoals een (raad van commissarissen van) een NV. Hierin voorziet het vijfde lid.

Hoofdstuk 5: Besloten vergaderingen

Artikel 49. Algemeen

Dit artikel is letterlijk overgenomen uit de gemeentewet. Alleen de raad zelf kan bepalen dat de vergadering besloten is. In principe dienen de vergaderingen van de raad en commissies in het openbaar worden gehouden. Dit houdt in dat iedereen die een (raads)vergadering wil bijwonen dat in principe ook kan.

Met het oog op bepaalde belangen van de gemeente kan de raad of een commissie echter besluiten een besloten vergadering te houden. Iedere raads- en commissievergadering dient in ieder geval openbaar te beginnen. Daarna kunnen op voorstel van een vijfde van het aantal leden dat aanwezig is of op voorstel van de voorzitter van de raad of commissie de deuren worden gesloten (artikel 23 Gemeentewet). Nadat de deuren zijn gesloten, beslist de raad of commissie of met gesloten deuren zal worden vergaderd.

De wetgever heeft niet bepaald wie er bij de besloten vergadering aanwezig kan zijn. In ieder geval zijn naast de raadsleden de burgemeester en de griffier aanwezig. Op grond van artikel 21 Gemeentewet heeft ook de wethouder toegang. De raad kan zelf beslissen wie er verder bij kan zijn. De bepalingen van het reglement zijn niet van toepassing, voor zover het toepassen van die bepalingen strijdig is met het besloten karakter van de vergadering. Zo zullen er bijvoorbeeld geen beeld- en geluidsregistraties voor openbaar gebruik gemaakt kunnen worden. Ten aanzien van de stukken die betrekking hebben op een besloten vergadering en het behandelde zal de raad moeten besluiten of geheimhouding als bedoeld in de artikelen 25, 55 en 86 van de Gemeentewet wordt opgelegd dan wel opgeheven.

Artikel 50. Verslag

In dit artikel wordt beschreven hoe dient te worden gehandeld bij een verslag van een besloten vergadering. Het verslag van een besloten vergadering is niet openbaar, tenzij de raad anders beslist. Het verslag kan dan ook niet met een beroep op artikel 10 van de WOB worden opgevraagd. De aantekeningen/verslag van een besloten vergadering kunnen echter op een dergelijke wijze worden opgesteld dat er geen informatie instaat die vertrouwelijk is. Aan het eind van een vergadering kan dan ook bepaald worden of het verslag van een besloten vergadering geheim is. Wordt besloten dat het verslag geheim is dan dient deze in een besloten vergadering te worden vastgesteld. Dit verslag ligt ter inzage bij de griffier.

Artikel 51 Besloten vergadering

In artikel 24 Gemeentewet worden vier onderwerpen genoemd waarover nooit in beslotenheid gesproken kan worden. Dit zijn onder andere de toelating van nieuw benoemde leden, benoeming en ontslag van wethouders, vaststelling en wijziging van de begroting en jaarrekening of de invoering of wijziging van gemeentelijke belastingen.

Artikel 52. Geheimhouding

Wat besproken wordt in een besloten vergadering, valt niet van rechtswege onder de geheimhoudingsplicht. Daarvoor is toepassing van de procedure volgens artikel 25 jo artikel 55 van de Gemeentewet noodzakelijk.

Als in een besloten vergadering door de raad geheimhouding wordt opgelegd geldt dit voor alle personen die aanwezig zijn in de vergadering op het moment dat de geheimhouding wordt opgelegd en voor allen die van het behandelde of de stukken kennis dragen. De geheimhouding geldt tot het moment dat de raad die opheft.

Uit artikel 55, vierde lid Gemeentewet vloeit voort dat door het college vertrouwelijk aan **leden** van de raad overgelegde stukken geheim blijven totdat het college de verplichting tot geheimhouding opheft. Als de stukken ook aan de raad zijn voorgelegd, is de raad tot opheffing van de geheimhouding bevoegd.

Het opleggen van geheimhouding t.a.v. bepaalde stukken of bepaalde informatie heeft als consequentie dat degenen die van die geheime informatie kennis dragen verplicht zijn tot geheimhouding.

In de aangehaalde artikelen wordt aan de raad de mogelijkheid geboden de geheimhouding van stukken op te heffen; stukken die niet per se aan hem behoeven te zijn overgelegd. Het kan dus (zie bijvoorbeeld artikel 86, tweede lid, van de Gemeentewet) gaan om de situatie dat de burgemeester geheimhouding heeft opgelegd ten aanzien van stukken die hij aan de raadscommissie heeft overgelegd. De raadscommissie kan dan aan de raad verzoeken de geheimhouding op te heffen (indien de burgemeester daar niet toe bereid is). In het onderhavige artikel is nu ter zake een overlegverplichting opgenomen waardoor recht wordt gedaan aan het principe van hoor en wederhoor.

Op grond van artikel 25, derde en vierde lid, kan geheimhouding worden opgelegd door het college, de burgemeester en een commissie, ieder ten aanzien van stukken die zij aan de raad of aan leden van de raad overleggen. De opgelegde geheimhouding met betrekking tot aan de raad overgelegde stukken vervalt, indien de raad de oplegging niet in zijn eerstvolgende vergadering die volgens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, wordt bekrachtigd.

Als de raad niet van plan is de opgelegde geheimhouding te bekrachtigen, kan het orgaan dat geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering met de raad overleg voeren. Deze besloten vergadering kan dan gaan om de vraag waarom de raad de geheimhouding wil opheffen.

Als de raad een opgelegde geheimhouding opheft of niet bekrachtigt, wil dat niet zeggen dat de desbetreffende stukken dan "automatisch" openbaar zijn. De Wet openbaarheid van bestuur (Wob) is nog steeds op deze stukken van toepassing. Wanneer om openbaarmaking wordt verzocht moet dat verzoek dus aan de uitzonderingsgronden in de Wob worden getoetst om tot een besluit te komen over het al dan niet openbaar maken van de betreffende documenten. Dan kan uiteraard blijken dat er inmiddels geen grond meer is om openbaarmaking te weigeren.

Hoofdstuk 6: Toehoorders en Pers

Artikel 53. Toehoorders en pers

De hier aangegeven procedurebepalingen worden wat betreft het handhaven van de orde aangevuld door artikel 26 van de wet. De voorzitter heeft de bevoegdheid om toehoorders die de orde verstoren te doen vertrekken en bij volharding in hun gedrag de toegang te ontzeggen. Zie hiervoor ook artikel 26 Rvo.

Artikel 54. Geluid- en beeldregistraties

Aangezien de vergaderingen van een de raad in principe openbaar zijn, kunnen radio- en tv-stations geluid- en beeldregistraties maken. Dit is uiteraard niet het geval als het een besloten vergadering betreft. Wel dient rekening gehouden te worden met de privacy van sprekers of publiek. Raadsleden daarentegen hebben een publieke functie. Het is mogelijk om een aanwijzing te geven dat publiek slechts vanaf een bepaalde afstand in beeld mag worden gebracht. Ook kan een aanwijzing zijn dat

burgers die inspreken niet gefilmd mogen worden, uiteraard in overleg met de sprekers. Mogelijk hebben zij geen probleem met beeldregistraties.

Artikel 55. Richtlijnen gebruik mobiele telefoons

Het gebruik van mobiele telefonie (en andere communicatiemiddelen) is sinds 2012 gemeengoed geworden. Het oude artikel verbood het gebruik van mobiel telefoonverkeer in de raadzaal, tenzij de voorzitter vanwege zwaarwegende redenen toestemming had gegeven de mobiele telefoon stand-by te laten staan. Dit is niet langer uitvoerbaar (voor zover dit in de praktijk al gebeurde). Daarom is dit artikel aangepast, zodat de voorzitter kan ingrijpen wanneer het gebruik van communicatiemiddelen in de raadzaal inbreuk maken op de orde van de vergadering.

Hoofdstuk 7: Slotbepalingen

Artikel 56. Uitleg reglement

Dit artikel heeft geen toelichting.

Artikel 57. Inwerkingtreding

Dit artikel heeft geen toelichting.